

5 Δεκεμβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Κοσμάς ο Πρώτος Βατοπαιδινός Οσιομάρτυρας και οι συν αυτό Οσιομάρτυρες του Αγίου Όρους

/ [Βίοι Αγίων](#)



Σήμερα 5 Δεκεμβρίου η Ορθόδοξη Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Κοσμά του Πρώτου Βατοπαιδινού Οσιομάρτυρα και τους συν αυτό Οσιομάρτυρες του Αγίου Όρους.

Τη των Οσίων πληθύι γνώμη μία,

Υπέρ πατρώων δογμάτων τεθνηκέναι.

Οι Άγιοι Οσιομάρτυρες ήταν **Αγιορείτες μοναχοί**, από διάφορα κελιά, οι οποίοι

αντιστάθηκαν στον αυτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ τον Παλαιολόγο και τον λατινόφρονα Πατριάρχη **Ιωάννη Βέκκο** (1275 - 1282 μ.Χ.) και υπέστησαν μαρτυρικό θάνατο όταν Ενωτικοί λατινόφρονες επισκέφτηκαν το **Άγιο Όρος**. Ο μεν Άγιος Κοσμάς ο Πρώτος του **Αγίου Όρους** απαγχονίστηκε, οι δε υπόλοιποι αποκεφαλίστηκαν.

Κατά την αναφερθείσα επίσκεψη των Ενωτικών λατινοφρόνων μαρτύρησαν μοναχοί των ιερών μονών **Βατοπαιδίου, Ιβήρων, Ζωγράφου και Ξενοφώντος**. Κατά μία παράδοση ο ίδιος ο αυτοκράτορας **Μιχαήλ Η΄** ο Παλαιολόγος ηγείτο στρατιωτικής ομάδος. «Κατέλαβε την των Καραιών κελλιωτικήν λαύραν, ένθα και το του Όρους πρωτείον ίδρυται· ο δε πρωτεύων και οι συν αυτώ αντέστησαν αυτώ γενναίως, τοις προλαβούσιν ομοίως ελέγχοντες· ο δε βασιλεύς εις οργήν κινηθείς, εκέλευσε πάντας αυτούς μαχαίρας έργον γενέσθαι, και ούτως ετελειώθησαν οι άγιοι ομολογηταί την δε εκκλησίαν αυτών πυρπολήσας, και τα των μοναχών σκηνώματα ληϊσάμενος...».

Ο ιεροδιάκονος **Αρκάδιος Βατοπαιδινός** αναφέρει ότι Πατριαρχική Εξαρχία, που ήλθε στο **Άγιον Όρος** λόγω διαφορών, «απεφάνθη να αποσταλή ως Πρώτος εκ των Μονών Φαλακρού η του Πλακά και εξελέγη Κοσμάς εκ της Μονής του Πλακέως, ήτις έκειτο μεταξύ των **Μονών Βατοπαιδίου** και Εσφιγμένου, όπου σήμερα η τοποθεσία ονομάζεται Ζευγαρόσπιτα. Ούτος απεκτάνθη υπό των Λατινοφρόνων ο Μακάριος. Αυτά τα τεκμήρια συνέλεξα επί τριακονταετίαν περίπου του τελευταίου **Πρώτου Κοσμά**. Θα ήμουν ευτυχής εάν μελλοντικοί ερευνηταί φέρουν περισσότερα τεκμήρια εις φως χάριν της Ιστορίας αφ΄ ενός και των μεμψιμηρούντων αφ΄ ετέρου περί του διωγμού υπό των Λατινοφρόνων κατά τον 13ον αιώνα Αγιορειτών».

Όπως αναφέρει σύγχρονος συγγραφέας, «διέταξαν τη σύναξη στις Καρυές των Μοναχών που διέμεναν στα γύρω από τις Καρυές κελλιά. Σκοπός της συνάξεως ήταν να πεισθούν οι Αγιορείτες Μοναχοί, με επικεφαλής τον Πρώτο, να συγκατατεθούν στην ένωση με την «Εκκλησία» του Πάπα. Να «λατινοφρονήσουν» και να δεχθούν τα λατινικά δόγματα. Στην πρόταση όμως αυτή της προδοσίας αντέδρασαν όλοι. Και ο Πρώτος και οι Μοναχοί. Με ένα λόγο και με μια απόφαση, αποκρίθηκαν ότι είναι πρόθυμοι και να μαρτυρήσουν για την ορθόδοξη πίστη, τη μόνη και αληθινή πίστη. Μάταια οι λατινόφρονες εκπρόσωποι του αυτοκράτορα απειλούσαν τους Μοναχούς με κολαστήρια και με αυτό τον θάνατο και τον Πρώτο με αγχόνη Με παρρησία και με την απόφαση του μαρτυρίου ομιλούσαν κατά της ενώσεως με τους εκπροσώπους του Πάπα... Ο διάλογος κρίθηκε μάταιος από μέρους των λατινοφρόνων. Οι Αγιορείτες Μοναχοί κι εδώ στις Καρυές αποδείχθηκαν αμετάπειστοι. Βράχοι ακλόνητοι. Γι΄ αυτό και οι εχθροί της Ορθοδοξίας άρχισαν τα βασανιστήρια. Αλλά όσο βασανίζονταν οι Μοναχοί, τόσο και πιο πολύ, με όλη τους τη δύναμη, ομολογούσαν την Ορθόδοξη πίστη. Γι΄ αυτό και διατάχθηκε ο θάνατος σκληρός. Η αγχόνη και η σφαγή. Η αγχόνη για τον

Πρώτο του Αγίου Όρους. Η σφαγή για τους μοναχούς. Κοκκίνησε το ιερό χώμα των Καρυών. Άλλα το αίμα αυτό ανέβηκε στον ουρανό, μπροστά στο Θεό, μαζί με τις ψυχές των οσιομαρτύρων πατέρων, σαν θυμίαμα ευωδιαστό. Ήταν η τελευταία λατρεία των Αγιορειτών Πατέρων, που την τέλεσαν στα άγια χώματα του Αγίου Όρους με το αίμα της καρδιάς τους. Αφού πρόσφεραν στο Θεό τα πάντα, τελευταία πρόσφεραν το αίμα τους».

Οι λατινόφρονες «ελεγχόμενοι υπό του Πρώτου μετά και των συν αυτώ.... πυρί παρέδωσαν το Πρωτάτον άπαν συν τη εκκλησία... ο πρωτεύων και οι συν αυτώ... πάντας έργον μαχαίρας γενέσθαι».

Το μαρτύριο των οσιομαρτύρων, και ιδιαίτερα ο απαγχονισμός του αγίου **Πρώτου Κοσμά** του **Βατοπαιδινού**, επιβεβαιώθηκε από την ανακομιδή των λειψάνων του, πού έγινε από την Ιερά Κοινότητα κατά το 1981 μ.Χ. στον τόπο πού ανέφερε η παράδοση, όπου και υπήρχε πάντοτε αναμμένη κανδήλα.

Πλήρη ασματική ακολουθία και παρακλητικό κανόνα προς τιμή του αγίου **Πρώτου Κοσμά** και των συναθλησάντων μετ' αυτού συνέταξε ο υμνογράφος ιερομόναχος **Αθανάσιος Σιμωνοπετρίτης**.